

**GYVYBĖS DRAUDIMO UAB „BONUM PUBLICUM“
MOKUMO IR FINANSINĖS BŪKLĖS ATASKAITA
2018 m.**

2019 m. balandžio 23 d., Vilnius

TURINYS

SANTRAUKA.....	3
A. VEIKLA IR REZULTATAI	5
A.1. Veikla	5
A.2. Draudimo veiklos rezultatai	5
A.3. Investavimo rezultatai	7
A.4. Kitos veiklos rezultatai	8
B. VALDYMO SISTEMA	9
B.1. Bendro pobūdžio informacija apie valdymo sistemą.....	9
B.2. Kompetencijos ir tinkamumo reikalavimai	13
B.3. Rizikos valdymo sistema, įskaitant savo rizikos ir mokumo įvertinimą	14
B.4. Vidaus kontrolės sistema	15
B.5. Vidaus audito funkcija	17
B.6. Aktuarinė funkcija	17
B.7. Užsakomosios paslaugos	18
C. RIZIKOS POBŪDIS	20
C.1. Draudimo veiklos rizika.....	20
C.2. Rinkos rizika	21
C.3. Kredito rizika.....	22
C.5. Operacinė rizika	23
C.6. Kita reikšminga rizika	23
C.7. Kita informacija.....	24
D. VERTINIMAS MOKUMO TIKSLAIS.....	25
D.1. Turtas.....	25
D.2. Techniniai atidėjiniai	26
D.3. Kiti įsipareigojimai	29
D.4. Alternatyvūs vertinimo metodai	29
E. KAPITALO VALDYMAS.....	30
E.1. Nuosavos lėšos.....	30
E.2. Mokumo kapitalo reikalavimas ir minimalaus kapitalo reikalavimas.....	31
E.3. Nuosavybės vertybinių popierių rizikos submodulio, pagrįsto įsipareigojimų trukme, taikymas apskaičiuojant mokumo kapitalo reikalavimą.....	32
E4. Standartinės formulės ir bet kokių taikomų vidaus modelių skirtumai	32
E.5. Minimalaus kapitalo reikalavimo nesilaikymas ir mokumo kapitalo reikalavimo nesilaikymas	32

SANTRAUKA

Gyvybės draudimo UAB „Bonum Publicum“ (toliau – „Bendrovė“) 2018 metų Mokumo ir finansinės būklės ataskaita apima laikotarpį nuo 2018 m. sausio 1 d. iki 2018 m. gruodžio 31 d. Šioje ataskaitoje pateikta informacija apie Bendrovės veiklą ir jos rezultatus, valdymo sistemą, vertinimą mokumo tikslais ir kapitalo valdymą ir pagrindinius pokyčius ataskaitiniu laikotarpiu, o taip pat informacija apie savo rizikos ir mokumo vertinimą Europos parlamento ir tarybos Direktyvos 2009/138/EB dėl draudimo ir perdraudimo veiklos pradėjimo ir jos vykdymo (Mokumas II) 45 straipsnio 6 dalies tikslais.

Draudimo veikla

2018 m. Bendrovė savo klientams siūlė tokius gyvybės draudimo produktus:

- Gyvybės rizikos draudimas su mažėjančia draudimo suma
- Gyvybės rizikos draudimas
- Esu saugus
- Saugi šeima
- Universalus gyvybės draudimas su kintančiu kapitalu
- Vaikų saugios ateities draudimas
- Pensijų programa
- Universalus gyvybės draudimas su garantuotomis palūkanomis
- Pensijų anuitetai

Taip pat Bendrovė administruoja anksčiau sudarytas Gyvybės kaupiamojo draudimo, Gyvybės kaupiamojo draudimo išgyvenimo atvejui, Studijų draudimo, Pensijų draudimo sutartis.

Bendrovės prisiimamos draudimo rizikos (mirties, kritinių ligų ir nelaimingų atsitikimų rizika) 2017 m. buvo perdraudžiamos perdraudimo bendrovėje SCOR Global life Deutschland (plačiau: www.scor.com), o nuo 2018 m. yra perdraudžiamos perdraudimo bendrovėje VIG RE zajišťovna, a.s. (plačiau: www.vig-re.com).

Veiklos rezultatai

Per 2018 metus Bendrovė uždirbo 6.448.877 EUR grynyjų gyvybės draudimo pajamų. Bendrovės bendra grynyjų gyvybės draudimo pajamų suma 2018 metais, palyginti su 2017 metais (6.375.086 EUR), padidėjo 1,16 proc.

2018 m. Bendrovės grynas pelnas sudarė 202.225 EUR (2017 m. grynas pelnas 1.066.160 EUR).

Sutrumpinta bendrovės pelno/nuostolių ataskaita:

	2018.12.31	2017.12.31
Grynosios draudimo įmokų pajamos	6.448.877	6.375.086
Grynasis investicinės veiklos pelnas (nuostoliai)	-1.060.299	994.305
Kitos pajamos	30.687	20.386
Grynosios draudimo išmokų sąnaudos	-3.467.058	-4.606.295
Kitos sąnaudos	-1.742.874	-1.692.892
Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą	209.333	1.090.590
Pelno mokestis	-7.108	-24.430
Grynasis pelnas (nuostoliai)	202.225	1.066.160

2018 m. gruodžio 31 d. Bendrovė filialų, atstovybių, dukterinių, ar asocijuotų įmonių neturėjo, nebuvo įsigijusi savų akcijų.

Už 2018 metus Bendrovė dalį pelno skyrė Draudėjams, sudariusiems Universalios gyvybės draudimo su garantuotomis palūkanomis sutartis. Už 2018 m. bendra priskaičiuotų palūkanų norma siekė 2,63 proc.

Valdymo sistema

Bendrovėje yra sukurta patikima valdymo sistema, kuri atitinka Bendrovės veiklos pobūdį, mastą ir sudėtingumą.

Bendrovės valdymo sistema apima šias svarbias sritis:

- Valdymo (organizacinė) struktūrą (valdymo organus ir patariamuosius komitetus),
- Kompetencijos ir tinkamumo reikalavimus,
- Pagrindines funkcijas (rizikos valdymo, aktuarinę, atitikties ir vidaus audito),
- Rizikos valdymo sistemą,
- Savo rizikos ir mokumo vertinimą,
- Užsakovąsias paslaugas.

Mokumas II

Bendrovė vertina balanso straipsnius ir mokumo kapitalo reikalavimą, vadovaudamasi Mokumas II reikalavimais. Šį vertinimą Bendrovė atlieka kas ketvirtį, naudodama standartinės formulės skaičiavimo modelį, taip pat atlieka testavimą nepalankiausiomis sąlygomis (jautrumo testus). Keletas pagal Mokumas II reikalavimus įvertintų balanso straipsnių skiriasi nuo balanso, skirto finansinėms ataskaitoms sudaryti, straipsnių, tačiau skirtumai nėra reikšmingi.

2018 m. gruodžio 31 d. Bendrovės mokumo koeficientas siekė 239,16 proc. (2017 m. – 173 proc.).

Pagal Mokumas II	2018.12.31
Nuosavos lėšos (kapitalas), EUR	9.463.280
Mokumo kapitalo reikalavimas, EUR	3.956.965
Mokumo koeficientas, proc.	239,16 %

Minimalus reikalaujamas mokumo koeficientas – 100 proc.

Kapitalo valdymas

Bendrovės kapitalo valdymo procesas yra glaudžiai susijęs su rizikų valdymo funkcija. Bendrovė prieš priimdama sprendimus atsižvelgia į visas Bendrovėje identifikuotas bei ateityje galinčias kilti rizikas, taip nustato kaip pasikeis rizikų kapitalo reikalavimai, mokumo kapitalo reikalavimas bei rizikų pobūdis (nustatytas perspektyvinio savo rizikos ir mokumo vertinimo metu).

Periodiškai, kas ketvirtį yra skaičiuojami rizikų kapitalo reikalavimai ir Bendrovės mokumo koeficientas, taip pat nustatoma ar yra tenkinamas Bendrovės nustatytas „rizikos apetitas“ bei rizikų tolerancijos ribos. Perspektyvinio (2019 m. – 2021 m.) savo rizikos ir mokumo vertinimo metu Bendrovė nustatė, kad Bendrovės mokumo koeficientas tenkins nustatytą „rizikos apetitą“, rizikų pobūdžių pasikeitimų neprognozuojama.

A. VEIKLA IR REZULTATAI

A.1. VEIKLA

Bendrovės pavadinimas ir teisinė forma	„Bonum Publicum“, Gyvybės draudimo uždaroji akcinė bendrovė
Įmonės kodas	110081788 registruota Lietuvos Respublikos Juridinių asmenų registre
Adresas	Laisvės pr. 3, LT-04215 Vilnius
Telefonas	(8~5) 236 27 23
El. paštas	life@bonumpublicum.lt
Interneto svetainė	www.bonumpublicum.lt
Priežiūros institucija	Lietuvos bankas, Totorių g. 4, LT-01121 Vilnius Nemokama informacinė telefono linija 8 800 50 500 El. paštas info@lb.lt Interneto svetainė www.lb.lt
Išorės auditorius	Pricewaterhouse Coopers, UAB, J. Jasinskio g. 16B, Vilnius Telefonas 8 5 239 23 00, el. paštas vilnius@lt.pwc.com

2018 m. gruodžio 31 d. visos **Bendrovės akcijos priklausė AB Šiaulių Bankas**, kurio akcijos yra listinguojamos NASDAQ vertybinių popierių biržos Baltijos Oficialiajame prekybos sąraše. Įmonės vadovaujanti patronuojanti įmonė įsikūrusi Tilžės g. 149, LT-46348, Šiauliuose, Lietuvoje, www.sb.lt.

Įmonė filialų, dukterinių ir asocijuotų įmonių neturėjo.

Bendrovės reikšmingos draudimo rūšys.

Bendrovė vykdo šių draudimo grupių veiklą:

- investicinis gyvybės draudimas;
- gyvybės draudimas su dalyvavimu draudiko pelne;
- kitas gyvybės draudimas;
- sveikatos draudimas.

Bendrovė savo veiklą vykdo Lietuvos Respublikoje ir sudaro draudimo sutartis su Lietuvos Respublikos piliečiais ar asmenimis, turinčiais leidimą gyventi Lietuvos Respublikoje.

A.2. DRAUDIMO VEIKLOS REZULTATAI

2018 m. Bendrovė vykdė šių draudimo grupių veiklą:

- **Su indeksu ir investiciniais vienetais susijęs draudimas:**
 - Universalus gyvybės draudimas su kintančiu kapitalu (taisyklės Nr. 011)
 - Vaikų saugios ateities draudimas (taisyklės Nr. 014)

- Pensijų programa (taisyklės Nr. 017)
- **Gyvybės draudimas su dalyvavimu draudiko pelne:**
 - Universalus gyvybės draudimas su garantuotomis palūkanomis (taisyklės Nr. 015)
 - Pensijų anuiteto draudimas (taisyklės Nr. 012, II pakopos pensijų fondų dalyviams)
 - Gyvybės kaupiamasis draudimas (taisyklės Nr. 002)*
 - Studijų draudimas (taisyklės Nr. 004)*
 - Gyvybės kaupiamasis draudimas išgyvenimo atvejui (taisyklės Nr. 006)*
 - Pensijų draudimas (taisyklės Nr. 009)*

** Bendrovė pagal šių draudimo rūšių taisykles šiuo metu draudimo sutarčių nesudaro, tačiau administruoja anksčiau sudarytas draudimo sutartis*
- **Kitas gyvybės draudimas:**
 - Gyvybės rizikos draudimas su mažėjančia draudimo suma (taisyklės Nr. 001)
 - Gyvybės rizikos draudimas (taisyklės Nr. 005)
 - Draudimas „Esu saugus“ (taisyklės Nr. 016)
 - Gyvybės rizikos draudimas „Saugi šeima“ (taisyklės Nr. 018)
- **Sveikatos draudimas:** aukščiau nurodytų rūšių papildantis draudimas (draudimas ligos atvejui, mirties dėl nelaimingo atsitikimo atvejui, traumos atvejui).

Bendrovė per 2018 m. gavo 6.474.411 EUR draudimo veiklos pajamų bei patyrė 2.933.798 EUR draudimo veiklos išlaidų (1 lentelė).

1 lentelė. Draudimo veiklos pajamos ir draudimo veiklos išlaidos, EUR.

Draudimo grupė	Draudimo veiklos pajamos		Draudimo veiklos išlaidos	
	2018	2017	2018	2017
Gyvybės draudimas su dalyvavimu draudiko pelne	1.626.466	1.690.270	576.185	672.698
Investicinis gyvybės draudimas	3.437.078	3.376.179	2.018.962	2.140.084
Kitas gyvybės draudimas	192.378	115.559	3.015	-4.454
Sveikatos draudimas	1.218.489	1.221.640	335.636	329.267
Iš viso	6.474.411	6.403.649	2.933.798	3.137.595

Draudimo veiklos pajamų augimui esminės įtakos turėjo investicinio ir kito gyvybės draudimo grupių apimčių augimas, klientų pasitikėjimas, jau kelerius metus geri investicijų pagal investicines draudimo sutartis rezultatai

Draudimo veiklos išlaidų mažėjimui pagrindinės įtakos turėjo mažesnė išmokėtų išperkamųjų sumų ir sumų pasibaigus draudimo sutarties terminui suma.

Didžiąją dalį draudimo išmokų, mokamų įvykus draudžiamajam įvykiui, sudarė draudimo išmokos pasibaigus draudimo sutarties terminui (39 proc.), draudimo išmokos dėl nelaimingų atsitikimų (24 proc.) ir draudimo išmokos mirties atveju (16 proc.).

A.3. INVESTAVIMO REZULTATAI

2018 m. Bendrovės bendras grynasis investicinės veiklos pelnas sudarė -1.060.299 EUR (2 lentelė).

2 lentelė. Bendrovės grynasis investicinės veiklos pelnas pagal finansines ataskaitas, EUR

	2018.12.31	2017.12.31
Investicinės veiklos pelnas (nuostoliai)	-129.942	345.159
Pelnas (nuostoliai) iš kitų gyvybės draudimo veiklos investicijų*	-930.357	649.146

*Investicinių atidėjinių (draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui) investavimo rezultatas

Didžiąją dalį grynojo investicinės veiklos nuostolio sudarė Bendrovės draudėjų, sudariusių investicinio draudimo sutartis, nerealizuotas nuostolis dėl investicijų tikrosios vertės pasikeitimo per ataskaitinį laikotarpį.

Bendrovės investicinės veiklos rezultatai pagal pajamų ir išlaidų pobūdį yra pateikti 3 lentelėje.

3 lentelė. Bendrovės investicinės veiklos rezultatai pagal pajamų ir išlaidų pobūdį, EUR

Investicinės veiklos pajamos (išlaidos)	2018.12.31	2017.12.31
Investicinis portfelis:	-129.942	345.159
grynasis nerealizuotas pelnas (nuostoliai)	-392.259	144.626
grynasis realizuotas nuostolis	-18.345	-2.728
kuponų palūkanos	353.462	353.370
terminuotųjų indėlių palūkanos	13.633	6.857
vertės pasikeitimas dėl valiutų kursų pokyčių	6.578	-23.851
investicijų valdymo mokesčiai	-93.011	-133.115

Investicinės veiklos pelno sumažėjimą (475.101 EUR) didžiąja dalimi lėmė nerealizuotas nuostolis, kuris susidarė dėl vertybinių popierių kainų rinkoje kritimo (-536.885 EUR). Kiti straipsniai svyravo nežymiai.

Pagrindinės investicinės veiklos išlaidos – investicijų valdymo įmonei mokėti mokesčiai už investicijų valdymą 2018 m. sumažėjo 40,104 EUR. Bendrovė yra sudariusi investicijų valdymo sutartį su AB Šiaulių bankas.

4 lentelėje yra pateiktos investicinio portfelio pajamos ir išlaidos pagal turto klases, o 5 lentelėje Bendrovės investicijos pagal turto objektus.

4 lentelė. Investicinio portfelio pajamos ir išlaidos sugrupuotus pagal turto klases, EUR

Investicinės veiklos pajamos, išlaidos pagal turto klases	Vyriausybių vertybiniai popieriai	Įmonių obligacijos	Terminuotieji indėliai	Investicinių fondų investiciniai vienetai	Iš viso
Pajamos	329.446	269.776	13.633	41.442	654.297
Išlaidos	-336.258	-370.342	-	-77.639	-784.239
Iš viso:	-6.812	-100.566	13.633	-36.197	-129.942

5 lentelė. Bendrovės investicijos pagal turto objektus, EUR

Investicijų objektai	2018.12.31	2017.12.31
Investicinis portfelis be pinigų ir pinigų ekvivalentų (su pinigais ir pinigų ekvivalentais):	14.304.804 (15.712.250)	12.359.132 (14.832.810)
Vyriausybių vertybiniai popieriai	6.130.774	6.014.842
Įmonių obligacijos	7.156.780	5.333.073
Terminuotieji indėliai	1.017.250	1.011.217
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	1.407.446	2.473.678

2018 m. didžiausią investicinio portfelio dalį (85 proc.) sudarė investicijos į skolos vertybinius popierius, 2017 m. skolos vertybinių popierių dalis investiciniame portfelyje siekė 77 proc. Vyriausybės vertybiniai popieriai 2018 m. gruodžio 31 d. sudarė 39 proc., o įmonių obligacijos 66 proc. viso investicijų portfelio (su pinigais ir pinigų ekvivalentais), 2017 m. atitinkamai 41 proc. ir 36 proc.

Bendrovė neinvestuoja į išvestines finansines priemones.

A.4. KITOS VEIKLOS REZULTATAI

Bendrovė per 2018 m. negavo kitų reikšmingų pajamų ir nepatyrė reikšmingų išlaidų, kurios nėra draudimo veiklos ar investicinės veiklos pajamos ir išlaidos.

A.5. KITA INFORMACIJA

Už 2018 metus Bendrovė dalį pelno skyrė Draudėjams, sudariusiems Universalaus gyvybės draudimo su garantuotomis palūkanomis sutartis.

Draudėjams, sudariusiems Universalaus gyvybės draudimo su garantuotomis palūkanomis sutartis (taisyklės Nr. 015), Draudiko pelno dalis yra skirstoma tuomet, kai pajamos iš investuoto Draudėjų sukaupto kapitalo viršija garantuotas palūkanas. Bendra palūkanų norma 2018 metais siekė 2,63 proc. Todėl Draudėjams, kuriems buvo garantuojamos 2,5 proc. ir mažesnės palūkanos, į draudimo sutartis buvo pervestos papildomos palūkanos.

B. VALDYMO SISTEMA

B.1. BENDRO POBŪDŽIO INFORMACIJA APIE VALDYMO SISTEMĄ

Bendrovės valdymo organai yra:

- 1) Visuotinis akcininkų susirinkimas;
- 2) Bendrovės stebėtojų taryba (kolegialus priežiūros organas);
- 3) Bendrovės valdyba (kolegialus valdymo organas);
- 4) Bendrovės vadovas – direktorius (vienasmenis valdymo organas).

Bendrovėje veikia Bendrovės valdybos sprendimu sudaryti patariamieji organai – Rizikų valdymo komitetas bei Turto ir įsipareigojimų valdymo komitetas.

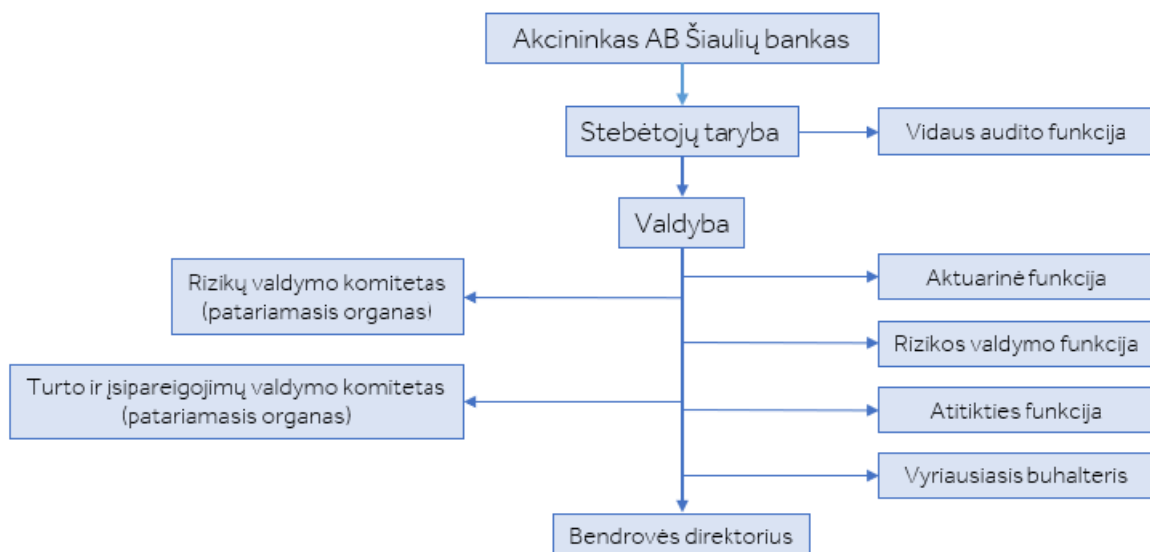
Bendrovės valdymo sistemą sudaro skaidri valdymo (organizacinė) struktūra ir veiksminga informacijos perdavimo užtikrinimo sistema.

Bendrovės valdymo sistema (**1 paveikslas**) atitinka Bendrovės veiklos pobūdį, mastą ir sudėtingumą bei yra pagrįsta atskaitingumo ir informavimo principais.

Bendrovės valdymo sistema apima ir šias pagrindines funkcijas:

- rizikos valdymo – atlieka rizikų valdymo specialistas;
- aktuarinę – atlieka vyriausiasis aktuaras;
- vidaus audito – atlieka vidaus auditorius;
- atitikties – atlieka juridinio skyriaus viršininkas – atitikties pareigūnas.

1 paveikslas. Bendrovės valdymo sistema

Visi Bendrovėje vykstantys procesai ir vykdomos procedūros yra reglamentuotos bei aprašytos Bendrovės vidaus dokumentuose, kuriuos tvirtina Bendrovės valdyba arba Bendrovės direktorius.

Šiuose dokumentuose yra apibrėžiami jų tikslai, atliktinos užduotys bei už jas atsakingi asmenys, kontrolės procedūros ir priemonės, atskaitomybė bei informavimas, atsakomybė, kitų darbuotojų pareiga informuoti pagrindines funkcijas atliekančius asmenis apie faktus, susijusius su jų pareigų atlikimu.

Visuotinis akcininkų susirinkimas

Visuotinis akcininkų susirinkimas yra aukščiausias Bendrovės organas. Nuo 2013 m. kovo 3 d. Bendrovės visų akcijų savininkas yra vienas juridinis asmuo – AB Šiaulių bankas, kurio raštiški sprendimai prilygsta visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimams.

Stebėtojų taryba

Stebėtojų tarybą iš 3 (trijų) narių 4 (ketveriems) metams renka visuotinis akcininkų susirinkimas. Stebėtojų taryba yra kolegialus priežiūros organas vykdamas įstatymuose bei Bendrovės įstatuose numatytas priežiūrines užduotis, taip pat:

- svarsto ir tvirtina Bendrovės veiklos strategiją, analizuoja ir vertina informaciją apie Bendrovės veiklos strategijos įgyvendinimą;
- renka valdybos narius ir atšaukia juos iš pareigų;
- prižiūri Bendrovės ir jos vadovo veiklą;
- skiria ir atleidžia vidaus audito tarnybos vadovą arba vidaus auditorių, ir nustato jo veiklos metodus;
- stebėtojų taryba kartu atlieka ir audito komiteto funkcijas;
- vykdo kitas įstatymu ar įstatais numatytas užduotis.

Valdyba

Bendrovėje svarbiausius sprendimus priima Bendrovės valdyba.

Valdyba yra kolegialus Bendrovės valdymo organas, atsakingas už Bendrovės veiklos plėtojimo strategijos formavimą, jos įgyvendinimo organizavimą bei akcininkų interesų atstovavimą ir apsaugą.

Bendrovės valdybą sudaro 3 (trys) nariai, kuriuos 4 (ketveriems) metams renka visuotinis akcininkų susirinkimas.

Bendrovės valdyba yra atsakinga už saugios ir stabilios veiklos bei skaidraus, patikimo ir apdairaus valdymo užtikrinimą. Bendrovės valdyba nuolat aktyviai dalyvauja Bendrovės valdyme, o kiekvienas Bendrovės valdybos narys nuolat koordinuoja jam priskirtą sritį.

Bendrovės valdyba yra nuolat informuojama apie rizikas, su kuriomis susiduria Bendrovė, įvykusius pokyčius, kilusias ar galinčias kilti grėsmes, Bendrovės veiklos rezultatus, vidaus kontrolės sistemą.

Bendrovės valdyba analizuoja ir įvertina vidaus auditoriaus, rizikų valdymo specialisto, vyriausiojo aktuario, vyriausiojo buhalterio ataskaitose pateiktą informaciją ir atsižvelgdama į pateiktas rekomendacijas priima sprendimus dėl Bendrovės veiklos tobulinimo, papildomų priemonių diegimo ir pan.

Vadovas

Bendrovės vadovas yra vienasmenis Bendrovės valdymo organas.

Bendrovės vadovas organizuoja kasdienę Bendrovės veiklą, visuotinio akcininkų susirinkimo ir valdybos nutarimų vykdymą, personalo valdymo politikos įgyvendinimą, operatyvinių klausimų, iškilusių praktinėje Bendrovės veikloje, sprendimą.

Bendrovės vadovas veikia Bendrovės vardu: savo kompetencijos ribose sudaro sandorius, atstovauja Bendrovę teismuose, valstybinėse institucijose, santykiuose su fiziniais ir juridiniais asmenimis, atlieka juridinius veiksmus, užtikrinančius Bendrovės ūkinę komercinę veiklą. Bendrovės vadovas taip pat atsako už akcininkų nematerialiųjų akcijų savininkų asmeninių vertybinių popierių sąskaitų tvarkymą.

Rizikų valdymo komitetas

Rizikų valdymo komitetas – tai Bendrovės valdybos sprendimu sudarytas patariamasis organas, kuris analizuoja rizikas, su kuriomis susiduria Bendrovė, ir teikia pasiūlymus Bendrovės valdybai rizikų valdymo klausimais.

Rizikų valdymo komitetas identifikuoja Bendrovei reikšmingas rizikas ir nustato šių rizikų reikšmingumą, analizuoja Bendrovės rizikų valdymo specialisto ir kitų Bendrovės darbuotojų pateiktą informaciją, susijusią su rizikų valdymu, teikia pasiūlymus Bendrovės valdybai rizikų valdymo klausimais, analizuoja rizikas, kylančias dėl naujų produktų, ir teikia pasiūlymus Bendrovės valdybai ir kt.

Turto ir įsipareigojimų valdymo komitetas

Turto ir įsipareigojimų valdymo komitetas – tai Bendrovės valdybos sprendimu sudarytas komitetas, kuris analizuoja su Bendrovės turto, išskyrus turtą, dengiantį gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, techninius atidėjinius, investavimu, turto ir įsipareigojimų suderinamumu susijusius klausimus, teikia pasiūlymus valdybai šiais klausimais ir pagal savo kompetenciją priima tam tikrus sprendimus.

Turto ir įsipareigojimų valdymo komiteto pagrindinis tikslas – siekti, kad Bendrovės investavimo strategija būtų nuolat aktuali ir efektyvi, turtas ir įsipareigojimai būtų suderinti pajamingumo, termino ir valiutos atžvilgiu, o turto valdymo įgaliojimas atitiktų investavimo tikslus ir strategiją.

Turto ir įsipareigojimų komiteto nariai yra Bendrovės valdybos narys atsakingas už investavimą, vyriausias buhalteris, vyriausias aktuaras, rizikų valdymo specialistas ir turto valdytojas.

Pagrindines funkcijas atliekančių asmenų pareigos ir atskaitomybė

Bendrovės vyriausiasis aktuaras, rizikų valdymo specialistas yra tiesiogiai pavaldūs ir atskaitingi Bendrovės valdybai. Vidaus auditorius yra pavaldus ir atskaitingas Stebėtojų tarybai. Atitikties pareigūnas yra pavaldus ir atskaitingas Bendrovės valdybai.

Pagrindines funkcijas atliekančių asmenų pareigos nustatytos Bendrovės stebėtojų tarybos arba valdybos patvirtintuose jų darbo reglamentuose arba pareiginiuose nuostatuose.

Vyriausiasis aktuaras turi užtikrinti, kad draudimo įmokos būtų skaičiuojamos, o draudimo techniniai atidėjiniai būtų sudaromi pagal teisės aktų nustatytus ar pripažįstamus principus ir reikalavimus, vertinti duomenų, naudojamų techninių atidėjinių skaičiavimui, pakankamumą ir kokybę.

Rizikų valdymo specialisto pareigos yra Bendrovės rizikų valdymo sistemos organizavimas, Bendrovės rizikų valdymo procesų įgyvendinimo kontrolė bei rizikų valdymo funkcijos Bendrovėje įgyvendinimas.

Vidaus auditorius turi sistemingai ir visapusiškai vertinti bei skatinti gerinti Bendrovės rizikos valdymo, kontrolės ir priežiūros procesų veiksmingumą ir taip padėti įgyvendinti organizacijai keliamus tikslus.

Atitikties pareigūnas yra atsakingas už reguliariai atliekamą atitikties rizikos vertinimą ir rizikos vertinimu pagrįsto metodo (angl. risk-based-approach) taikymą, siekiant nustatyti pagrindinius atitikties priežiūros ir konsultavimo atitikties klausimais aspektus bei Bendrovės patvirtintų, įgyvendinamų ir palaikomų priemonių ir procedūrų, skirtų atitikties rizikai ir kitai su tuo susijusiai rizikai nustatyti, taip pat priemonių ir procedūrų, skirtų šiai rizikai mažinti, nuolatinį stebėjimą ir vertinimą.

Pagrindines funkcijas atliekantys asmenys nuolat rengia ir teikia Bendrovės valdybai ataskaitas apie savo veiklą.

Visi ataskaitiniu laikotarpiu įvykę reikšmingi valdymo sistemos pokyčiai

2018 m. atlikti valdymo sistemos pakeitimai:

- vienintelio akcininko sprendimu suformuotas priežiūros organas – Stebėtojų taryba;
- vidaus auditoriaus atskaitomybė perkelta Bendrovės stebėtojų tarybai;
- Audito komiteto funkcijos perduotos Bendrovės stebėtojų tarybai;
- įkurtas *Turto ir įsipareigojimo valdymo komitetas*;
- paskirtas duomenų apsaugos pareigūnas.

Duomenų apsaugos pareigūno pagrindinis uždavinys yra stebėti, analizuoti ir užtikrinti teisės aktų reikalavimų įgyvendinimą asmens duomenų apsaugos srityje, teikti rekomendacijas Bendrovei dėl asmens duomenų tvarkymo atitikimo teisiniam reglamentavimui.

Informacija apie administracinio, valdymo ir priežiūros organo, darbuotojų atlyginimų politiką ir praktiką

Bendrovėje yra patvirtinta *Atlygio politika*, kuria siekiama skatinti patikimą ir veiksmingą rizikų valdymą. Pagrindiniai *Atlygio politikos* principai yra vidinis teisingumas ir išorinis konkurencingumas.

Bendrovė naudoja šiuos atlygio sistemos elementus: pareiginis atlyginimas (pastovus atlygis); kintamasis atlygis; priedai, pašalpos ir kitos vienkartinės išmokos (išmokos, nesusijusios su Bendrovės rezultatais); papildomos naudos.

Bendrovėje visiems darbuotojai yra mokamas pastovus (pareiginis) atlyginimas.

Bendrovės darbuotojams, vykdančioms pardavimo funkcijas, prie fiksuoto darbo užmokesčio gali būti mokamos priemokos, priklausančios nuo pasiektų rezultatų.

Darbuotojams, kurie gali turėti reikšmingos įtakos Bendrovės prisiimamai rizikai – direktoriui, draudimo direktoriui, komercijos direktoriui, vyriausiajam buhalterii ir vyriausiajam aktuarui gali būti mokamas kintamas atlygis tik taikant atidėjimo laikotarpį.

Visi Bendrovės darbuotojai, kurių darbo stažas Bendrovėje yra vieneri metai ir daugiau, turi teisę dalyvauti *Pensijų programoje*, kuomet dalį įmokos moka Bendrovė.

Informacija apie reikšmingus sandorius, ataskaitiniu laikotarpiu sudarytus su akcininkais, didelę įtaką įmonei darančiais asmenimis, administracinio, valdymo ir priežiūros organo nariais

Bendrovė per ataskaitinį laikotarpį nesudarė jokių reikšmingų sandorių su akcininkais, didelę įtaką įmonei darančiais asmenimis, administracinio, valdymo ir priežiūros organo nariais.

B.2. KOMPETENCIJOS IR TINKAMUMO REIKALAVIMAI

Bendrovės valdybos narių, vadovo bei pagrindines funkcijas atliekančių asmenų tinkamumas eiti pareigas yra vertinamas vadovaujantis Bendrovės valdybos patvirtintomis Vadovų ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų tinkamumo eiti pareigas vertinimo politikos nuostatomis.

Specifinių Bendrovės reikalavimų, keliamų veiksmingai įmonei vadovaujantiems ar kitiems už pagrindines funkcijas atsakingiems asmenims dėl įgūdžių, žinių ir patirties, aprašymas

Bendrovės stebėtojų tarybos ir valdybos nariai turi būti nepriekaištingos reputacijos, jų kvalifikacijos ir kompetencijos turi pakakti, kad jų kolegialiai priimti sprendimai ir veiksmai užtikrintų veiksmingą Bendrovės valdymą ir priežiūrą. Bendrovės stebėtojų tarybos ir valdybos nariai bendrai turi patirties ir žinių draudimo ir finansų rinkų, verslo strategijos ir modelio, valdymo ir teisinės sistemos, finansinės ir aktuarinės analizės srityse.

Pagrindines funkcijas atliekantiems asmenims taikomi nepriekaištingos reputacijos ir kvalifikacijos reikalavimai.

Vertinant vadovo ar pagrindines funkcijas atliekančio asmens kvalifikaciją ir patirtį, atsižvelgiama į įgytą išsilavinimą, praktinę darbo patirtį, dalyvavimą kvalifikacijos kėlimo mokymuose, seminaruose, konferencijose, stažuotėse ir/ar pan., specifinius įgūdžius ir žinias, kalbų mokėjimą.

Specifinių įmonės procedūrų, kuriomis įvertinama įmonei veiksmingai vadovujančių ar kitų už pagrindines funkcijas atsakingų asmenų kompetencija ir tinkamumas, aprašymas

Už Bendrovės vadovų ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų vertinimą atsakingas Bendrovės Rizikų valdymo komitetas. Bendrovės vadovo ir pagrindines funkcijas atliekančio asmens tinkamumas eiti pareigas vertinamas prieš jam pradėdant eiti pareigas (pirminis vertinimas) ir po tam tikrų įvykių, galinčių turėti įtakos vadovo ar pagrindines funkcijas atliekančio asmens tinkamumui eiti pareigas (pakartotinis vertinimas).

Vertinant vadovo ar pagrindines funkcijas atliekančio asmens reputaciją, atsižvelgiama į aplinkybių, galinčių turėti įtaką asmens reputacijai, visumą: teistumą, atliekamą (atliktą) teisės saugos ar kitų institucijų tyrimą, taikomas/taikytas sankcijas, nušalinimą nuo vadovavimo juridiniam asmeniui, kreditorinių įsipareigojimų nevykdymą, kitas reikšmingas aplinkybes.

Atliekant vertinimą, Bendrovės vadovas ar pagrindines funkcijas atliekantis asmuo privalo pateikti Lietuvos banko nustatytos formos „Lietuvos banko priežiūrimo finansų rinkos dalyvio vadovo ir pagrindines funkcijas atliekančio asmens anketą“ ir įsipareigojimą nedelsiant pranešti apie visus pokyčius, galinčius turėti įtakos asmens tinkamumui eiti pareigas.

Visi Bendrovės vadovai ir pagrindines funkcijas atliekantys asmenys atitinka kompetencijos ir tinkamumo eiti pareigas reikalavimus.

Bendrovės vidaus dokumentuose yra įtvirtintos nuostatos, reglamentuojančios interesų konfliktų prevenciją tiek aukščiausiu valdymo lygmeniu, tiek ir žemesniuose lygmenyse.

B.3. RIZIKOS VALDYMO SISTEMA, ĮSKAITANT SAVO RIZIKOS IR MOKUMO ĮVERTINIMĄ

Bendrovės rizikų valdymo sistema, rizikų valdymo principai, nustatomi rizikų valdymo tikslai, rizikų rūšys, rizikų valdymo organizacinė struktūra apibrėžiami Bendrovės vidaus dokumentuose.

Rizikų valdymo tikslas – nuolat atpažinti (identifikuoti), vertinti (analizuoti), kontroliuoti bei atskleisti visas rizikų rūšis vykdant Bendrovės veiklą bei Bendrovei siekiant strateginių tikslų, užtikrinti Bendrovės perspektyvinį rizikos vertinimą.

Bendrovė savo veikloje siekia išlaikyti optimalų rizikų lygį, kad netikėti pokyčiai ekonominėje aplinkoje, rinkos kintamųjų svyravimai, netikėti įvykiai Bendrovės vidaus procesuose ir sistemose nesukeltų pavojaus stabiliai Bendrovės veiklai bei veiklos riziką ribojančių normatyvų vykdymui ir nesutrikdytų pasitikėjimo Bendrove.

Bendrovės rizikų valdymą užtikrina patikima ir tinkamai veikianti rizikų valdymo sistema, apimanti Bendrovės vidaus dokumentuose apibrėžtus ir veikloje įgyvendintus procesus, skirtus nuolatos nustatyti, vertinti, stebėti ir valdyti Bendrovei kylančią ar galinčią kilti riziką – tiek pavienę, tiek bendrą, taip pat procesus, skirtus užtikrinti tinkamą informavimą apie rizikas.

Bendrovės rizikų valdymo sistemą sudaro 7 (septyni) tarpusavyje susiję elementai:

- 1) Vidinė aplinka,
- 2) Tikslų, strategijos nustatymas,
- 3) Rizikų identifikavimas,
- 4) Rizikų svarbos nustatymas,
- 5) Rizikų valdymas: rizikų vertinimo, reagavimo į rizikas ir rizikų stebėsenos procesų visuma,
- 6) Rizikų kontrolė,
- 7) Perspektyvinis rizikos vertinimas.

Atsižvelgiant į Bendrovėje identifikuotas rizikas Bendrovėje yra parengtos tvarkos, metodologijos kiekvienai rizikai, rizikų grupei, pagal kurias yra užtikrinamas rizikų vertinimas, stebėjimas, valdymas (reagavimas) ir ataskaitų teikimas (informavimas). Taip pat yra numatyti tam tikros rizikos valdymo metodai, vertinimo procedūros, kontrolės procesai, nustatyti riziką ribojantys limitai, Bendrovės vadovybės ir darbuotojų funkcijos vertinant ir valdant rizikas. Bendrovėje rizikų valdymą reglamentuojantys vidaus dokumentai nuolat peržiūrimi, vertinami ir tobulinami, atsižvelgiant į naujausius vidinius bei išorinius pokyčius.

Bendrovė taiko standartinę formulę rizikų kapitalo reikalavimams apskaičiuoti.

Savo rizikos ir mokumo vertinimas

Savo rizikos ir mokumo vertinimas (toliau – SRMV) Bendrovėje yra atliekamas kas metus. Bendrovėje yra įdiegti ir vidaus dokumentuose aprašyti SRMV procesai, tinkami bei pakankami vertinimo metodai, atitinkantys Bendrovės organizacinę struktūrą ir rizikos valdymo sistemą. Bendrovė ne rečiau kaip kas metus ruošia SRMV ataskaitą, kurioje yra nurodoma visa informacija apie SRMV.

2018 m. Bendrovė atliko SRMV, kurio metu kokybiškai ir kiekybiškai vertindama savo veiklos riziką, atsižvelgė į visas reikšmingas rizikas ir prognozavo rizikos pobūdį 3 (trejų) metų perspektyvoje (2019-2021 m.) bei nustatė veiklos riziką

atitinkantį nuosavo kapitalo poreikį. Bendrovė nustatė, kad ateinančius 3 (trejus) metus Bendrovės nuosavos lėšos bus pakankamos.

Vertinimo metu buvo nustatyta, kad Bendrovės veiklai būdingos rizikos pobūdis, atsižvelgiant į Bendrovės mastą ir sudėtingumą, reikšmingai nesiskiria nuo standartinėje formulėje, apibrėžtoje Mokumas II direktyvoje, nustatyto rizikos pobūdžio.

Bendrovės nuosavos lėšos, atsižvelgiant į verslo plane nustatytą Bendrovės strategiją, 3 (trejų) metų perspektyvoje yra pakankamos padengti mokumo kapitalo reikalavimą, minimalų kapitalo reikalavimą bei vidinio rizikos kapitalo poreikį.

Bendrovė taip pat užtikrina nuolatinę atitikti techninių atidėjinių reikalavimams. Bendrovė visą planuojamą terminą tenkins Bendrovės valdybos nustatytą „rizikos apetitą“, kuris yra lygus 150 proc. Taip pat SRMV ataskaitoje buvo nustatyta, ar per ateinančius 3 (trejus) metus Bendrovė tenkins rizikų kapitalo reikalavimams nustatytas tolerancijos ribas.

Bendrovės Rizikų valdymo komitetui ar Bendrovės valdybai nusprendus, draudimo veiklos priežiūros institucijai nurodžius, įvykus reikšmingiems rizikos pobūdžio pasikeitimams ir reikšmingiems rizikos įvykiams, taip pat esant požymiams, kad Bendrovės nuosavas kapitalas gali būti nepakankamas palyginus su Mokumas II kapitalo reikalavimais, turi būti atliekamas neeilinis SRMV.

SRMV apima visus struktūrinius Bendrovės padalinius ir yra sudėtinė verslo strategijos dalis, į kurią yra nuolat atsižvelgiama Bendrovei priimant strateginius sprendimus.

Kurdama naują produktą ar investavimo kryptį, priimdama kitus strateginius sprendimus Bendrovė nustato ar nebus prisiimama naujų rizikų, ar reikšmingai nepasikeis Bendrovėje identifikuotos rizikos, ar Bendrovei nereikės papildomo kapitalo ir pan. Tokiu būdu Bendrovė užtikrina, kad Bendrovės rizikos pobūdis nepasikeis ir Bendrovė toliau tenkins nustatytus mokumo kapitalo reikalavimus.

Investuojant Bendrovės lėšas yra stebima, ar dėl konkrečios turto pozicijos reikšmingai nepadidės rizikų kapitalo reikalavimai. Bendrovė stebi rodiklius, nuo kurių gali pasikeisti rizikų kapitalo reikalavimai, o esant poreikiui priima atitinkamus sprendimus. Visi šie veiksmai užtikrina savalaikį reagavimą į susiklosčiusias situacijas.

Bendrovė kas ketvirtį apskaičiuoja mokumo kapitalo reikalavimą, tinkamas nuosavas lėšas bei mokumo koeficientą ir gautus skaičius lygina su prognozuotais. Esant neatitikimams nustatomos jų priežastys. Šio palyginimo rezultatai bei rekomendacijos pateikiamos Bendrovės valdybai.

Bendrovės valdyba, priimdama verslo sprendimus, atsižvelgia į SRMV rezultatus bei remiasi bendra SRMV ataskaita. Jei verslo sprendimai ženkliai keičia Bendrovės rizikos pobūdį, Bendrovės valdyba, gali nurodyti atlikti neeilinį SRMV.

B.4. VIDAUS KONTROLĖS SISTEMA

Bendrovėje vidaus kontrolės veiksmingumas yra užtikrinamas turima vidaus kontrolės sistema ir atitikties funkcijos vykdymu.

Pagrindiniai Bendrovės vidaus kontrolės tikslai:

- 1) **Operacinis tikslas**– užtikrinti, kad Bendrovės veikla būtų efektyvi ir apsaugant Bendrovę nuo galimų nuostolių;

- 2) **Informacinis tikslas** – užtikrinti, kad finansinė ir kita informacija, naudojama tiek Bendrovės viduje, tiek priežiūros tikslais ar kitų trečiųjų asmenų, būtų patikima, tinkama ir pateikiama nustatytu laiku;
- 3) **Atitikimo tikslas** – užtikrinti, kad Bendrovės veikla atitiktų Bendrovės strategiją, Lietuvos Respublikos įstatymuose ir kituose teisės aktuose bei vidaus dokumentuose nustatytus reikalavimus.

Bendrovės veiklos vidaus kontrolę užtikrina patikima ir tinkamai veikianti vidaus kontrolės sistema, kurią sudaro 4 tarpusavyje susiję elementai:

- vidaus kontrolės aplinka (kultūra),
- vidaus kontrolės procedūros ir priemonės,
- informavimo sistema,
- vidaus kontrolės sistemos stebėjimas ir tobulinimas.

Bendrovėje vykdomos šios vidaus kontrolės rūšys:

- išankstinė vidaus kontrolė,
- specialioji (momentinė) vidaus kontrolė,
- paskesnioji vidaus kontrolė.

Vidaus kontrolės rūšys parenkamos ir taikomos atsižvelgiant į konkrečios veiklos pobūdį, nustatytus tikslus ar galimus Bendrovės nuostolius (rizikos pobūdį). Bendrovė vykdydama vidaus kontrolės procedūras gali derinti kelias vidaus kontrolės rūšis.

Bendrovės vidaus kontrolės sistema stebima ir tobulinama nuolat, tai leidžia greitai identifikuoti ir pašalinti vidaus kontrolės sistemos trūkumus. Šį stebėjimą nuolatos atlieka Bendrovės darbuotojai, jų vadovai.

Periodiniai patikrinimai leidžia įvertinti vidaus kontrolės sistemos tam tikroje veiklos srityje veiksmingumą, kontrolės priemonių efektyvumą. Šiuos patikrinimus atlieka Bendrovės vidaus auditorius.

Bendrovės valdyba savo ruožtu atsakinga už vidaus kontrolės sistemos trūkumų pašalinimą.

Atitikties funkcija

Įgyvendindama atitikties funkciją, Bendrovės valdyba nustato pagrindinius principus ir reikalavimus, kuriais vadovaujamosi, siekiant užtikrinti, kad Bendrovės veikla atitiktų draudimo įmonių veiklą reguliuojančius įstatymus ir kitus teisės aktus, Europos draudimo ir profesinių pensijų institucijos (angl. European Insurance and Occupational Pensions Authority) ir Lietuvos banko nustatytas gaires ir pozicijas.

Bendrovėje už atitikties funkcijos vykdymą atsakingas Atitikties pareigūnas – Bendrovės juridinio skyriaus viršininkas.

Pagrindiniai atitikties priežiūros ir konsultavimo atitikties klausimais aspektai yra šie: draudimo, pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos, Bendrovės klientų interesų ir teisių apsaugos.

Siekiant užtikrinti tinkamą atitikties funkcijos veikimą Bendrovėje, vadovaujamosi šiais principais:

- Bendrovės vadovai ir padalinių vadovai turi užtikrinti, kad jų koordinuojamose veiklos srityse ir padaliniuose Bendrovė veiktų tinkamai, kaip tai numatyta teisės aktuose ir Bendrovės vidaus dokumentuose.
- Už atitiktį Bendrovėje yra atsakingi visi Bendrovės darbuotojai, kurie vykdydami savo funkcijas dalyvauja vidaus kontrolės sistemoje, o atitikties pareigūnas kartu su kitais už rizikų valdymą atsakingais Bendrovės darbuotojais užtikrina antram lygmeniui priskirtą kontrolės funkciją.
- Atitikties funkcija Bendrovėje vykdoma savarankiškai, nuolat ir nepertraukiamai.

- Atitikties pareigūnas savo funkcijas vykdo nepriklausomai, turėdamas reikiamus įgaliojimus, pakankamus išteklius ir prieigas prie visos atitikties funkcijai vykdyti reikalingos informacijos.

Atitikties pareigūnas konsultuoja Bendrovės darbuotojus atitikties klausimais, padeda rengti mokymus, teikia pagalbą atitikties funkcijos srityse, dalyvauja rengiant ir įgyvendinant naujas Bendrovės vidaus tvarkas ir procedūras, susirašinėjant su kompetentingomis institucijomis visais svarbiais teikiamų paslaugų arba vykdomos veiklos klausimais.

Atitikties pareigūnas yra atsakingas už reguliariai atliekamą atitikties rizikos vertinimą ir rizikos vertinimu pagrįsto metodo (angl. risk-based-approach) taikymą.

Atitikties funkcija Bendrovėje veikia tiek ex-ante (iki atitinkamo teisės akto priėmimo), tiek ex-post (vertinami jau priimti teisės aktai ir Bendrovėje parengti dokumentai, taikomos procedūros ir procesai) veikimo modeliais.

B.5. VIDAUS AUDITO FUNKCIJA

Vidaus audito veiklos organizavimą Bendrovėje reglamentuoja Vidaus audito politika, kuria vadovaujantis Bendrovė turi turėti nuolat ir patikimai bei tinkamai veikiančią vidaus audito sistemą.

Bendrovėje už vidaus audito funkcijos vykdymą atsakingas Bendrovės vidaus auditorius.

Vidaus auditorius savo veikloje vadovaujasi Bendrovės Stebėtojų tarybos patvirtintu strateginiu ir metiniu vidaus audito planu.

Vidaus auditorius atlieka tikslinius auditus, siekdamas sistemingai ir visapusiškai vertinti ir skatinti gerinti Bendrovės rizikos valdymo, kontrolės ir priežiūros procesų veiksmingumą ir padėti įgyvendinti Bendrovei keliamus tikslus. Patikrinimų rezultatai, rekomendacijos bei rekomendacijų įgyvendinimo kontrolės rezultatai teikiami Bendrovės Stebėtojų tarybai ir Valdybai.

Bendrovės vidaus auditorius atsiskaito Bendrovės Stebėtojų tarybai Vidaus auditoriaus darbo reglamente nustatyta tvarka ir periodiškumu, tačiau ne rečiau kaip kartą per metus.

Vidaus audito veikla ir jos kokybė nuolat vertinama.

Vidaus auditoriaus nepriklausomumas nuo audituojamos veiklos ir objektyvumas Bendrovėje yra užtikrinamas šiomis nuostatomis:

- Vidaus auditorius tiesiogiai pavaldus bei atskaitingas Bendrovės Stebėtojų tarybai;
- Bendrovės Stebėtojų taryba tvirtina vidaus auditoriaus veiklą reglamentuojančius vidaus dokumentus bei vidaus audito planus;
- Bendrovės vidaus auditorius netrukdomai nustato vidaus audito apimtį, atlikdamas vidaus auditą ir pateikdamas jo rezultatus;
- Vidaus auditorius gauna visus su tikrinama veikla susijusius duomenis, informaciją, dokumentus;
- Vidaus auditorius nevykdo jokių kitų funkcijų Bendrovėje bei nėra susijęs su jokia audituojama veikla, už kurią buvo anksčiau atsakingas.

B.6. AKTUARINĖ FUNKCIJA

Aktuarinę funkciją Bendrovėje vykdo Bendrovės vyriausiasis aktuaras, kuris yra Lietuvos aktuarų draugijos tikrasis narys. Draugija savo nariams kelia kvalifikacijos ir nuolatinio profesinio tobulėjimo reikalavimus ir vykdo šių reikalavimų užtikrinimo kontrolę.

Aktuarinę funkciją vykdančio asmens pagrindinės užduotys yra šios:

- draudimo techninių atidėjinių skaičiavimo koordinavimas,
- tinkamos metodikos ir modelių bei tinkamų prielaidų, taikomų techniniams atidėjiniams skaičiuoti, užtikrinimas,
- duomenų, naudojamų skaičiuojant techninius atidėjinius, pakankamumo ir kokybės vertinimas,
- tiksliausio įverčio palyginimas su patirtimi,
- Bendrovės valdybos informavimas apie techninių atidėjinių skaičiavimo patikimumą ir tinkamumą,
- draudimo rizikos prisiėmimo politikos vertinimas,
- perdraudimo sutarčių tinkamumo vertinimas.

Taip pat, Bendrovės vyriausias aktuaras prisideda prie veiksmingo rizikos valdymo sistemos įgyvendinimo, visų pirma tiek, kiek tai susiję su rizikos modeliavimu, kuriuo grindžiamas mokumo kapitalo ir minimalaus kapitalo reikalavimų skaičiavimas, prie Bendrovės savo rizikos ir mokumo vertinimo, dalyvauja trumpalaikių ir ilgalaikių Bendrovės veiklos planų rengimo ir stebėsenos procese, renka, sistemina ir analizuoja informaciją apie Bendrovės draudimo veiklą, pelningumą ir konkurencinę padėtį draudimo rinkoje.

Aktuarinę funkciją vykdančias asmuo ne rečiau kaip kartą per metus teikia Bendrovės valdybai aktuarinės funkcijos ataskaitą.

B.7. UŽSAKOMOSIOS PASLAUGOS

Bendrovėje esminių arba svarbių funkcijų ar veiklos perdavimo užsakomųjų paslaugų teikėjams vykdymo procesą, užsakomųjų paslaugų teikėjų vertinimo ir kontrolės procedūras reglamentuoja Bendrovės valdybos patvirtintas *Užsakomųjų paslaugų pirkimo ir valdymo tvarkos aprašas*.

Bendrovė yra nustačiusi, kad esminėmis arba svarbiomis funkcijomis ar veikla yra laikomos su pagrindine Bendrovės veikla, atsižvelgiant į veiklos svarbą, pobūdį ir mastą, susijusios funkcijos ar veikla, kurios atitinka šiuos kriterijus:

- daro įtaką Bendrovės gebėjimui vykdyti draudimo veiklą ir teikti paslaugas draudėjams;
- daro įtaką Bendrovės veiklai ir jos rezultatams;
- daro įtaką Bendrovės reputacijai;
- daro įtaką Bendrovės veiklos tęstinumui.

Bendrovė neperleidžia esminių arba svarbių funkcijų ar veiklos užsakomųjų paslaugų teikėjui, jeigu dėl to:

- iš esmės pablogėtų Bendrovės valdymo sistemos kokybė;
- reikšmingai ir nepagrįstai padidėtų operacinės rizikos lygis;
- pablogėtų Lietuvos banko galimybės stebėti, ar Bendrovė laikosi savo įsipareigojimų;
- nukentėtų draudėjams teikiamų paslaugų tęstinumas ir kokybė.

Bendrovė, ketindama perleisti esminę arba svarbią funkciją, vertina priešastis, nulėmusias atsiradusį poreikį pirkti užsakomąsias paslaugas, svarsto užsakomųjų paslaugų teikėjus, galinčius teikti perkamas užsakomąsias paslaugas, vertina siūlomą užsakomųjų paslaugų teikėją, svarsto išvadas ir argumentus dėl tinkamiausio užsakomųjų paslaugų teikėjo pasirinkimo.

Bendrovė, vertindama paslaugų teikėją tikrina tokią informaciją apie jį (įskaitant, bet neapsiribojant): finansinė būklė ir patikimumas, kompetencija, ištekliai, patirtis, reputacija, koku būdu užtikrinamas kokybiškas užsakomųjų paslaugų teikimas esant ekstremalioms situacijoms, ar paslaugų teikėjas yra tos pačios grupės narys, ar gali kilti interesų konfliktas,

užsakomųjų paslaugų teikėjo darbuotojų, atsakingų už užsakomųjų paslaugų sutarties įgyvendinimą, kvalifikacija, reputacija ir patirtis, kt.

Paslaugų teikėjams yra taikomi tokie patys informacijos saugumo ir konfidencialumo reikalavimai, kurie taikomi ir Bendrovei. Stebima, ar užsakomųjų paslaugų teikimas nepažeidžia Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų.

Bendrovė vertina rizikas (strateginę, operacinę ir kt.), su kuriomis susiduria ar gali susidurti Bendrovė pirkdama užsakomąsias paslaugas iš užsakomųjų paslaugų teikėjo.

Visi Bendrovės užsakomųjų paslaugų teikėjai yra Lietuvos Respublikoje registruotos įmonės.

C. RIZIKOS POBŪDIS

Bendrovė identifikavo tokias savo veiklai būdingas ir svarbias rizikas:

- Draudimo veiklos rizika (gyvybės ir sveikatos draudimo, techninių atidėjinių nepakankamumo)
- Kredito rizika, apimanti sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo riziką
- Rinkos rizika, apimanti ir koncentracijos riziką
- Likvidumo rizika
- Turto ir įsipareigojimų nesuderinamumo rizika
- Operacinė rizika
- Strateginė rizika
- Atitikties rizika
- Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizika.

Bendrovė savo rizikos ir mokumo vertinimo metu yra nustačiusi, kad Bendrovės rizikos pobūdis reikšmingai nesiskiria nuo standartinėje formulėje naudojamo, aprašyto Mokumas II direktyvoje rizikos pobūdžio. Testavimo nepalankiausiomis sąlygomis metu buvo apskaičiuota, kad likvidumo bei turto ir įsipareigojimų nesuderinamumo rizika yra nereikšmingos, galimi nuostoliai yra santykinai nedideli. Strateginė, techninių atidėjinių nepakankamumo, atitikties ir pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizika nėra vertinamos pagal standartinę formulę.

Rizikoms (gyvybės draudimo, sveikatos draudimo, rinkos, sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo, operacinei), kurios yra įtrauktos į standartinę formulę, 2018 m. Bendrovė apskaičiavo mokumo kapitalo reikalavimą, lygų 3,94 mln. EUR. Siekdama stebėti, vertinti ir kontroliuoti šias rizikas, Bendrovė skaičiuoja šių rizikų kapitalo reikalavimus pagal standartinę formulę kas ketvirtį.

Bendrovė per visą planavimo laikotarpį (2019-2021 m) numato išlaikyti 2018 m. Savo rizikos ir mokumo vertinimo metu nustatytus rizikos lygius, taip pat planuoja, kad visų rizikų kapitalo reikalavimai per planuojamą laikotarpį didės arba mažės taip pat, kaip prognozuojami turtas ir įsipareigojimai.

Bendrovė 2018 m. atlikusi Savo rizikos ir mokumo vertinimą, ataskaitoje konstatuoja, kad Bendrovėje nustatyti rizikų valdymo metodai yra pakankami, siekiant išlaikyti nustatytą rizikos pobūdį (rizikos lygius).

2018 m. Bendrovės turtas buvo investuotas, laikantis Mokumas II direktyvos 132 straipsnyje išdėstyto rizikos ribojimo principo. Investuodama lėšas Bendrovė vadovaujasi apdairumo, atsargumo ir konservatyvumo principais. Bendrovė visą turtą investuoja tik į tokį turtą ir tas priemones, kurių riziką Bendrovė gali tinkamai nustatyti, vertinti, stebėti, valdyti, kontroliuoti ir pranešti apie ją, taip pat deramai atsižvelgti į ją vertindama mokumo kapitalo reikalavimą bei vidinio kapitalo poreikį. Investuodama lėšas, Bendrovė siekia investicijų saugumo ir kokybės. Tuo tikslu Bendrovėje yra nustatyti kriterijai, limitai ir apribojimai, kuriuos turi tenkinti pasirinkta investicija. Bendrovė investuoja tik į likvidų turtą.

Bendrovė nuolat stebėjo ir esant poreikiui (investuodama turtą, pasikeitus kredito reitingams ir pan.) vertino, kaip žemiau nurodytų rizikų lygis pasikeis dėl konkrečių investavimo sprendimų, konkrečių pasirinktų turto pozicijų.

C.1. DRAUDIMO VEIKLOS RIZIKA

Bendrovėje draudimo rizika yra apibrėžta, kaip nuostolių rizika arba rizika, susijusi su nepalankiais draudimo įsipareigojimų vertės pokyčiais, kurių priežastis – netinkamos kainų nustatymo ir atidėjinių sudarymo prielaidos.

Bendrovėje yra numatyti šie draudimo rizikos valdymo metodai: draudžiamo asmens draudimo rizikos vertinimas; draudimo įmokų pakankamumo vertinimas; limitų nustatymas; persidraudimas. Bendrovėje yra numatytos galimos draudimo įmokų nepakankamumo mažinimo bei šalinimo priemonės. Taip pat Bendrovė yra numatyti atvejai, kuomet ji neprisiima draudimo rizikos.

Siekdama mažinti draudimo riziką, Bendrovė dalį prisiimamos draudimo rizikos perduoda perdraudikams (persidraudžia).

C.2. RINKOS RIZIKA

Bendrovė susiduria su rinkos rizika, investuodama nuosavas lėšas bei lėšas pagal gyvybės draudimo sutartis, kai investavimo rizika tenka Bendrovei. Šios lėšos yra investuojamos į skolos vertybinius popierius, terminuotus indėlius bankuose, investicinių fondų investicinius vienetus. Dalis lėšų gali būti laikoma bankuose.

Rinkos rizika apima palūkanų normas, užsienio valiutų, nuosavybės vertybinių popierių, skirtumo, koncentracijos rizikas.

Bendrovė, siekdama mažinti rinkos riziką, investuoja į paprastus objektus, neinvestuoja į jokiais išvestines priemones ar priemones, kurias yra sunku stebėti, vertinti ar kontroliuoti.

Palūkanų normos rizika yra apibrėžta kaip rizika patirti nuostolių dėl rinkos palūkanų normos svyravimų, kurie gali sumažinti skolos vertybinių popierių (toliau – skolos VP) ir/ar padidinti techninių atidėjinių vertę.

Palūkanų normos rizika Bendrovėje yra valdoma apskaičiuojant galimą skolos vertybinių popierių nuvertėjimą, stebint galimo nuvertėjimo dydį, nustatant jam apribojimą, nustatant atitinkamus limitus, naujai parenkamoms investicijoms. Savo rizikos ir mokumo vertinimo metu bei kas ketvirtį, siekiant apskaičiuoti mokumo kapitalo reikalavimą, yra apskaičiuojamas palūkanų normos rizikos kapitalo reikalavimas, naudojantis standartine formule.

Užsienio valiutų kursų rizika – tai nuostolių dėl nepalankių valiutos kurso pokyčių rizika.

Bendrovės užsienio valiutų kursų rizika valdoma, apskaičiuojant galimą vertės sumažėjimą dėl užsienio valiutų kursų svyravimų bei šiam dydžiui nustatant limitą. Siekdama mažinti šią riziką, Bendrovė yra nustačiusi limitus investicijoms į turtą, denominuotą užsienio valiuta.

Skirtumo rizika – tai nuostolių dėl turto vertės svyravimo dėl pasikeitusios kredito vertės skirtumo (angl. *credit spread*) ar jos nepastovumo nerizikingų palūkanų normų struktūros pagal terminą atžvilgiu rizika.

Bendrovės skirtumo rizika valdoma, vertinant emitentų kreditingumą bei šių vertinimų tinkamumą, nuolat stebint kredito įvykius, nustatant limitus bei stebint jų vykdymą, vertinant galimą skolos vertybinių popierių vertės pasikeitimą (tuo pačiu būdu kaip ir palūkanų normos rizikos atveju).

Nuosavybės vertybinių popierių rizika – tai rizika patirti nuostolių dėl turto ir įsipareigojimų vertės svyravimo dėl pasikeitusių nuosavybės vertybinių popierių rinkos kainų ar jų kintamumo.

Bendrovės nuosavybės vertybinių popierių rizika valdoma, kaupiant informaciją apie investicinių fondų investicinių vienetus kainų pasikeitimus, skaičiuojant galimą jų vertės pasikeitimą, nustatant galimam nuvertėjimui limitą, nustatant limitą investicijoms į investicinių fondų investicinius vienetus.

Koncentracijos rizika – visos rizikos pozicijos, kuriose nuostolių tikimybė yra pakankamai didelė, kad keltų grėsmę Bendrovės mokumui ar finansinei būklei.

Bendrovės koncentracijos rizika valdoma, skaičiuojant faktinių koncentracijos rizikos rodiklius ir juos lyginant su koncentracijos rizikos limitais (vienam emitentui, subjektui, šaliai, sektoriui), naujai nustatant aktualius limitus, stebint turimų skolos vertybinių popierių kredito kokybę.

Siekiant, kad šios rizikos pobūdis nepadidėtų investuojant lėšas atsižvelgiama į standartinėje formulėje nurodytas perviršio ribas, priklausomai nuo kredito reitingo. Bendrovė taip pat stebi faktorius, kurių Bendrovė negali kontroliuoti, pvz.: reitingo pablogėjimas, dėl ko galėtų padidėti koncentracijos rizika, o atsižvelgiant į susiklosčiusias situacijas priima atskirus sprendimus.

Bendrovė investuodama į skolos vertybinius popierius taip pat atsižvelgia į tai, ar Bendrovė jau yra investavusi į konkretų emitentą, ar tam tikros rizikos, įskaitant ir koncentracijos, kapitalo reikalavimai nepasikeis reikšmingai.

C.3. KREDITO RIZIKA

Kredito rizika – nuostolių arba nepalankių finansinės padėties pokyčių rizika dėl vertybinių popierių emitentų, sandorio šalių ir kitų subjektų mokumo būklės pokyčių ir įsipareigojimų nevykdymo.

Bendrovė valdo šių subjektų kredito riziką:

- bankų, kurių sąskaitose laikomi Bendrovės grynieji pinigai, ir (ar) su kuriais yra sudarytos terminuotų indėlių sutartys;
- perdraudikų, su kuriais sudaromos persidraudimo sutartys;
- depozitoriumų, kuriuose saugojami Bendrovės vertybiniai popieriai;
- draudėjų, tarpininkų bei kitų subjektų, iš kurių yra gautinų sumų;
- emitentų, kurių vertybinių popierių vertė gali svyruoti dėl pasikeitusios kredito vertės skirtumo (angl. *credit spread*) ar jos nepastovumo nerizikingų palūkanų normų struktūros pagal terminą atžvilgiu.

Kredito rizika valdoma, vertinant emitentų/sandorio šalių kreditingumą, įvertinant nustatyto kredito reitingo tinkamumą, nustatant limitus sandorio šalims, perdraudikams bei depozitoriumams.

C.4. LIKVIDUMO RIZIKA

Likvidumo rizika – tai rizika, kad Bendrovė nesugebės laiku ir efektyviai realizuoti investicijų ir turto, kad įvykdytų savo finansinius įsipareigojimus suėjus terminui.

Bendrovės likvidumo rizika valdoma, diversifikuojant Bendrovės nuosavų lėšų ir lėšų, dengiančių techninius atidėjinius, investicijas, stebint ir kontroliuojant šią riziką bei skaičiuojant likvidumo rodiklius, užtikrinant nustatytų likvidumo rizikos limitų vykdymą, vertinant likvidumo rizikos valdymo proceso patikimumą (angl. *back-testing*), numatant veiksmus nenumatytais atvejais, gaunant garantijas ar sudarant laidavimo sutartis.

Bendrovė investuoti gali tik į likvidų turtą, tokiu būdu užtikrinamas viso portfelio likvidumas.

Būsimos įmokos

Bendrovė, vertindama tikėtiną pelną iš būsimų draudimo įmokų, suskirsto draudimo įsipareigojimus į tokius, pagal kuriuos jau sumokėtos įmokos ir į tokius, pagal kuriuos numatoma ateityje gauti įmokas, apskaičiuoja techninius atidėjinius be rizikos maržos taip pat kaip ir techninius atidėjinius, skirtus mokumui nustatyti, tik daroma prielaida, kad visos draudimo sutartys nebus nutrauktos anksčiau laiko (nutraukimo prielaida lygi nuliui), visos kitos prielaidos nekeičiamos.

C.5. OPERACINĖ RIZIKA

Operacinė rizika – nuostolių, atsirandančių dėl netinkamų arba nepavykusių vidaus procesų, darbuotojų ir/ar ne darbuotojų klaidų ir/ar neteisėtų veiksmų bei informacinių sistemų veiklos sutrikimų arba dėl išorės įvykių, riziką, tarp jų ir teisinę riziką, bet neapima dėl strateginių sprendimų kylančios rizikos ir reputacinės rizikos.

Bendrovės operacinė rizika valdoma, ją nuolat stebint, registruojant operacinės rizikos įvykius ir juos analizuojant, vertinant struktūrinio padalinio veiklos operacinę riziką, nustatant rizikingiausias sritis, dėl kurių gali padidėti operacinės rizikos lygis; nustatant kontrolės procedūras ir kontroliuojant procesus.

Atsižvelgiant į pagrindinius operacinės rizikos šaltinius (informacinių technologijų sistemos, žmogiškojo veiksnio įtaka, materialiojo turto netekimas) rengiami ir tvirtinami operacinės rizikos įvykių scenarijai, kuriuose įvertinti mažos tikimybės ir didelio poveikio įvykiai. Bendrovėje yra nustatyti operacinės rizikos tolerancijos ribos – operacinės rizikos indikatoriai.

Savo rizikos ir mokumo vertinimo metu bei kas ketvirtį, siekiant apskaičiuoti mokumo kapitalo reikalavimą, yra vertinamas operacinės rizikos kapitalo reikalavimas naudojantis standartine formule.

C.6. KITA REIKŠMINGA RIZIKA

Bendrovė taip pat yra identifikavusi *turto ir įsipareigojimų nesuderinamumo riziką*, kuri nebuvo įtraukta į savo rizikos ir mokumo vertinimą, nes šios rizikos galimi nuostoliai, kuriuos Bendrovė galėtų patirti esant nepalankiausiomis sąlygomis, yra nereikšmingi.

Turto ir įsipareigojimų nesuderinamumo rizika – rizika patirti nuostolių dėl Bendrovės turto ir įsipareigojimų neatitikimo terminų, valiutos ir palūkanų normos atžvilgiu.

Pagrindiniai turto ir įsipareigojimų nesuderinamumo riziką lemiantys veiksniai gali būti nesuderinti turto ir įsipareigojimų terminai, turto ir įsipareigojimų valiuta, nesuderintas turto pajamingumas ir draudimo sutartyse garantuojamos palūkanos.

Bendrovės turto ir įsipareigojimų nesuderinamumo rizika valdoma, stebint ir kontroliuojant likvidumo spragas (stebėjimas ir kontrolė), nustatant ir kontroliuojant limitus investicijų ir įsipareigojimų trukmei, stebint atviras valiutų pozicijas (stebėjimas), laikantis valiutų suderinamumo taisyklių ir jį kontroliuojant, atliekant įsipareigojimų, išskirstytų pagal garantuojamas palūkanų normas, ir turto, išskirstyto pagal pajamingumo intervalus, lyginamąją analizę ir kontroliuojant jiems nustatytus limitus.

TESTAVIMAS NEPALANKIAUSIOMIS SĄLYGOMIS

Paskutinis Bendrovės testavimas nepalankiausiomis sąlygomis (toliau – testavimas) buvo atliktas remiantis 2018 m. rugsėjo 30 d. duomenimis.

Atliekant testavimą buvo tariama, kad Bendrovės turto ir įsipareigojimų (techninių atidėjinių) vertė kinta dėl palūkanų normos kreivės pasikeitimo. Rizikos faktorių pokyčiams buvo parenkami ir/arba modeliuojami scenarijai, šokų dydžiai.

Gyvybės ir sveikatos draudimo rizikos vertinimui buvo parinktas nepalankus prielaidų rinkinys, atsižvelgiant į maksimalius paskutinių dešimties metų mirtingumo, nuostolingumo, išlaidų, Lietuvos Respublikos vidutinės infliacijos pokyčius, nutrūkimų (galiojimo pabaigos) rodiklius, su kuriuo buvo apskaičiuoti techniniai atidėjiniai ir įvertintas nuosavo kapitalo pasikeitimas. Šių rizikų mokumo kapitalo reikalavimų apskaičiavimui buvo taikyti standartiniai šokų dydžiai, kurie nustatyti

Bendrovės vidiniuose dokumentuose. Operacinė rizika didinama tokiu pačiu dydžiu, koku po testavimo didėja pagrindinis mokumo kapitalo reikalavimas. Likvidumo bei turto ir įsipareigojimų nesuderinamumo rizikų galimi nuostolių dydžiai pridedami prie mokumo kapitalo reikalavimo, kuris buvo apskaičiuojamas atsižvelgiant į rizikų tarpusavio koreliacijas. Testavime buvo parinkti turto rizikos faktorių scenarijai: mažinamas bankų, skolos vertybinių popierių emitentų kredito reitingas, didinta tikimybė neatgauti atgautinų sumų, didintos/mažintos palūkanų normos koeficientai, didintas/mažintas užsienio valiutos kurso koeficientas, didinti nuosavybės vertybinių popierių momentiniai padidėjimo koeficientai.

Rezultatai

Atlikus testavimą nepalankiausiomis sąlygomis buvo nustatyta, kad Bendrovės mokumo koeficientas, įvykus testavime naudojamiems scenarijams, siektų 203,13 proc., Bendrovės mokumo koeficientas būtų didesnis už „rizikos apetitą“, kuris yra lygus 150 proc.

Bendrovė, atlikusi bendrą testavimą, taip pat atliko jautrumo analizę. Prielaidų rinkiniai bei faktorių scenarijai buvo atitinkamai keičiami, siekiant stebėti kaip keičiasi rizikų ir bendras mokumo kapitalo reikalavimas. 2018 m. Bendrovė atliko du jautrumo analizės žingsnius. Taip pat siekdama nustatyti scenarijų, kuomet Bendrovės mokumo koeficientas yra artimas 100 proc., Bendrovė atliko atvirkštinį testavimą. Bendrovė nustatė, kad atvirkštinio testavimo metu sumodeliuotas scenarijus yra labai mažai tikėtinas.

C.7. KITA INFORMACIJA

Kitų rizikos mažinimo priemonių nei aukščiau nurodytos Bendrovė netaiko.

D. VERTINIMAS MOKUMO TIKSLAIS

D.1. TURTAS

6 lentelėje pateikiamos turto vertės pagal grupes finansinėse ataskaitose ir pagal Mokumas II sudarytose ataskaitose:

6 lentelė. Turtas

Turto grupė	Balansinė vertė, 2018 12 31		
	Mokumas II	Finansinės ataskaitos	Skirtumas
Finansinis turtas:	33.860.710	33.860.710	-
Investicijos (vertybiniai popieriai)	32.822.040	32.822.040	-
terminuotieji indėliai	1.017.250	1.017.250	-
gautinos sumos	21.420	21.420	-
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	1.407.446	1.407.446	-
Ilgalaikis materialus turtas	126.339	122.700	3.639
Ilgalaikis nematerialus turtas	-	72.941	-72.941
Perdraudimo turtas	-130.660	34.238	-164.898
Atidėtojo pelno mokesčio turtas	4.585	4.585	-
Kitas turtas:	79.614	627.978	-548.364
atidėtos įsigijimo sąnaudos	-	548.364	-548.364
kitas turtas	79.614	79.614	-
Iš viso	35.348.034	36.130.598	-782.564

Turto grupė	Balansinė vertė, 2017 12 31		
	Mokumas II	Finansinės ataskaitos	Skirtumas
Finansinis turtas:	32.332.428	32.332.428	-
Investicijos (vertybiniai popieriai)	31.307.750	31.307.750	-
terminuotieji indėliai	1.011.217	1.011.217	-
gautinos sumos	13.461	13.461	-
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	2.473.678	2.473.678	-
Ilgalaikis materialus turtas	118.338	113.965	4.373
Ilgalaikis nematerialus turtas	-	102.949	-102.949
Perdraudimo turtas	-137.566	53.568	-191.134
Atidėtojo pelno mokesčio turtas	4.497	4.497	-
Kitas turtas:	53.612	637.615	-584.003
atidėtos įsigijimo sąnaudos	-	584.003	-584.003
kitas turtas	53.612	53.612	-
Iš viso	34.844.987	35.718.700	-873.713

Vertybinių popierių vertė ir Finansinės ataskaitose, ir pagal Mokumas II sudarytose ataskaitose nustatoma tais pačiais principais, tikrąja verte.

Iš klientų gautinos sumos ir kitos su fiksuotais arba nustatytu būdu apskaičiuojamais mokėjimais susijusios gautinos sumos, kuriomis neprekiuojama aktyvioje rinkoje, yra priskiriamos „gautinoms sumoms“. Pradžioje gautinos sumos yra pripažįstamos apskaitoje tikrąja verte. Vėlesniais laikotarpiais toks finansinis turtas yra apskaitomas amortizuota savikaina, naudojant efektyvios palūkanų normos metodą, atėmus bet kokią pripažintą vertės sumažėjimo nuostolį, kuris

atspindi neatgautinas sumas. Palūkanų pajamos yra pripažįstamos, naudojant efektyvios palūkanų normos metodą, išskyrus trumpalaikes gautinas sumas, kurių palūkanų pajamų pripažinimas būtų nereikšmingas.

Pinigus ir pinigų ekvivalentus sudaro pinigai bankų sąskaitose, indėliai iki pareikalavimo ir kitos trumpalaikės, kurių mokėjimo laikotarpis sutarties sudarymo datai yra trumpesnis nei 3 mėnesiai, labai likvidžios investicijos, kurios gali būti lengvai iškeičiamos į aiškias pinigų sumas ir kurioms būdinga nereikšminga vertės pasikeitimo rizika.

Ilgalaikis materialusis turtas – tai turtas, kurį Bendrovė valdo ir kontroliuoja, iš kurio tikisi gauti ekonominės naudos būsimaisiais laikotarpiais, kuris bus naudojamas ilgiau nei vienerius metus. Ilgalaikis materialusis turtas yra apskaitomas įsigijimo savikaina, atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir vertės sumažėjimo nuostolius, jei tokių yra. Pagal Mokumas II sudarytose ataskaitose transporto priemonės pirminio pripažinimo metu apskaitoje registruojamos įsigijimo savikaina, remiantis prielaida, kad turto įsigijimas vyko įprastomis rinkos sąlygomis. Vėlesniais laikotarpiais, sudarant finansines ataskaitas, transporto priemonių tikroji vertė nustatoma remiantis kainomis, skelbiamomis pagrindinėje tokio turto sandorių rinkoje.

Ilgalaikis nematerialusis turtas apskaitomas įsigijimo savikaina, atėmus sukauptą amortizaciją ir vertės sumažėjimo nuostolius, jei tokių yra. Pagal Mokumas II apskaičiuota ilgalaikio nematerialaus turto vertė laikoma lygia nuliui.

Pagal Mokumas II persidraudimo turtas (perdraudikų dalis techniniuose atidėjiniuose) apskaičiuojami kaip tiksliausias įvertis, atitinkantis tikėtinus būsimuosius pinigų srautus, atsižvelgiant į pinigų laiko vertę, taikant atitinkamą nerizikingų palūkanų normų kreivę.

Atidėtųjų mokesčių turtas pripažįstamas būsimų mokesčių tikslais, pažymint skirtumus tarp turimo turto apskaitinės vertės finansinėse ataskaitose ir jų atitinkamos mokestinės bazės. Atidėtųjų mokesčių turtas pripažįstamas tik ta dalimi, kuri tikėtinai ateityje sumažins mokestinį pelną.

Finansinėse ataskaitose gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, atidėtasias įsigijimo sąnaudas sudaro komisinis atlyginimas už sudarytas draudimo sutartis, kurį Bendrovė pripažino šiuo ir ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais ir kuris bus pripažintas sąnaudomis ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais, per kuriuos iš draudimo sutarčių bus išskaičiuoti su sutarties sudarymu susiję atskaitymai. Pagal Mokumas II apskaičiuotos įsigijimo sąnaudos, kurias sudaro komisinis atlyginimas, neatidedamos ir neamortizuojamos, o pripažįstamos sąnaudomis iš karto.

D.2. TECHNINIAI ATIDĖJINIAI

Bendrovės techniniai atidėjiniai lygūs tiksliausio įverčio ir rizikos maržos sumai. Tiksliausias įvertis ir rizikos marža apskaičiuojami atskirai.

Tiksliausias įvertis lygus tikėtinų būsimųjų pinigų srautų, tokių kaip įmokų (rizikos mokesčių), išmokų, žalos suregulavimo, įsigijimo, administracinių, investicijų valdymo išlaidų, investicinių pajamų, draudimo sutartimis suteikiamų garantijų ir pasirinkimo galimybių, dabartinei vertei. Pinigų srautų diskontavimui naudojama Europos draudimo ir profesinių pensijų institucijos nustatoma nerizikingų palūkanų normų struktūra pagal terminą.

Rizikos marža (toliau – RM) apskaičiuojama aproksimuojant visą kiekvienų būsimų referencinės įmonės metų mokumo kapitalo reikalavimą¹, naudojant tiksliausio tų būsimų metų įverčio ir vertinimo dienos įverčio santykį. Apskaičiuojant rizikos marža taikoma kapitalo sąnaudų norma lygi 6 proc. Rizikos marža draudimo rūšims paskirstoma atsižvelgiant į atitinkamos draudimo rūšies mokumo kapitalo reikalavimo dalį bendroje draudimo mokumo kapitalo reikalavimo sumoje.

Investicinio gyvybės draudimo sutartims tiksliausias įvertis ir rizikos marža skaičiuojami gyvybės ir sveikatos draudimo rizikoms, kaupiamosios dalies techninio atidėjinio vertė lygi finansinių priemonių, kurių rinkos vertę galima patikimai nustatyti ir kurios susijusios su techninių atidėjinių pinigų srtais, rinkos vertei, ir vertinama kaip visuma.

Bendrovės techninių atidėjinių apskaičiavimui naudojamos prielaidos:

- 1) Bendrovės būsimi valdymo veiksmai, kurie svarbūs vertinant techninius atidėjinius, yra susiję su:
 - a) draudimo sutarties draudimo apsaugos sustabdymu;
 - b) draudimo išmokų mokėjimu, nedraudžiamojo įvykio atveju;
 - c) draudiko pelno dalies paskirstymu.
- 2) Draudimo sutartyse numatytos pasirinkimo galimybės:
 - a) draudimo sutarties nutraukimas;
 - b) draudimo sutarties galiojimas be draudimo įmokų mokėjimo (toliau – draudimo sutartis be įmokų);
 - c) dalies draudėjo investicinio atidėjinio (sukaupto kapitalo) pasiėmimas (toliau – DIA dalis).
- 3) Apdraustųjų mirtingumo;
- 4) Sveikatos draudimo nuostolingumo;
- 5) Išlaidų;
- 6) Įvykių vėlavimo;
- 7) Perdraudikams tenkančios pasirašytų draudimo įmokų ar draudimo išmokų.

Bendrovės prielaidos, naudojamos techninių atidėjinių apskaičiavimui, grindžiamos Bendrovės draudimo įsipareigojimų portfelio struktūros, vystymosi pokyčiais, išorės veiksnių įtaka šiems pokyčiams, įmokų pakankamumo, mirtingumo, nuostolingumo, žalų vėlavimo, persidraudimo veiklos testų rezultatais. Visos prielaidos naudojamos nuosekliai, kiekvienai draudimo rūšiai atskirai. Bendrovė 2018 metais peržiūrėjo mirtingumo prielaidų nustatymo metodą: nustatant mirtingumo prielaidas atsižvelgiama į faktinius mirtingumo rodiklius, įvertinant galimus nuokrypius.

Neapibrėžtumai, susiję su techninių atidėjinių suma, gali kilti dėl naudojamų optimistinių/pesimistinių prielaidų techninių atidėjinių vertinime.

Esminis techninių atidėjinių, apskaičiuotų pagal Mokumas II reikalavimus ir skirtų Finansinėms ataskaitoms sudaryti, skirtumas yra tas, kad pagal Mokumas II techniniai atidėjiniai lygūs tiksliausio įverčio ir rizikos maržos sumai ir pripažįstami neigiami techniniai atidėjiniai.

2018 metų techninių atidėjinių pokyčiui didžiausią įtaką turėjo dėl pakeisto mirtingumo prielaidų nustatymo metodo sumažėjęs gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, grupės tiksliausias įvertis, rizikos marža. Taip pat, rizikos maržos mažėjimui turėjo įtakos per metus nedidėjęs prisiimamų rizikų portfelis. Techniniai atidėjiniai 2018 metų gruodžio 31 d. ir 2017 m. gruodžio 31 d yra pateikti **7 - 10 lentelėse**.

¹ Referencinės įmonės mokumo kapitalo reikalavimas - tinkamų pagrindinių nuosavų lėšų suma, kuri lygi mokumo kapitalo reikalavimui, būtinam draudimo įsipareigojimams įvykdyti per visą jų galiojimo laikotarpį, perleidžiant visą įsipareigojimų portfelį kitai draudimo įmonei, visas rizikas minimizuojant.

7 lentelė. Techniniai atidėjiniai, iš viso

Draudimo grupės	Techniniai atidėjiniai iš viso, EUR		Pokytis, EUR	Santykinis pokytis, %
	2018-12-31	2017-12-31		
Gyvybės draudimas su dalyvavimu pelne	8.193.328	6.551.749	1.641.579	25,06%
Gyvybės draudimas, kai investavimo rizika tenka draudėjui	19.388.761	21.840.357	-2.451.596	-11,23%
Kitas gyvybės draudimas	154.877	107.672	47.205	43,84%
Sveikatos draudimas	-2.172.002	-2.683.895	511.893	19,07%
Iš viso gyvybės draudimas	25.564.964	25.815.883	-250.919	-0,97%

8 lentelė. Tiksliausias įvertis

Draudimo grupės	Tiksliausias įvertis, EUR		Pokytis, EUR	Santykinis pokytis, %
	2018-12-31	2017-12-31		
Gyvybės draudimas su dalyvavimu pelne	7.826.484	6.056.121	1.770.363	29,23%
Gyvybės draudimas, kai investavimo rizika tenka draudėjui	-387.877	1.401.875	-1.789.752	-127,67%
Kitas gyvybės draudimas	133.014	92.322	40.692	44,08%
Sveikatos draudimas	-3.667.787	-4.313.962	646.175	14,98%
Iš viso gyvybės draudimas	3.903.834	3.236.356	667.478	20,62%

9 lentelė. Rizikos marža

Draudimo grupės	Rizikos marža, EUR		Pokytis, EUR	Santykinis pokytis, %
	2018-12-31	2017-12-31		
Gyvybės draudimas su dalyvavimu pelne	366.844	495.628	-128.784	-25,98%
Gyvybės draudimas, kai investavimo rizika tenka draudėjui	242.152	478.647	-236.495	-49,41%
Kitas gyvybės draudimas	21.863	15.350	6.513	42,43%
Sveikatos draudimas	1.495.785	1.630.067	-134.282	-8,24%
Iš viso gyvybės draudimas	2.126.644	2.619.692	-493.048	-18,82%

10 lentelė. Visuma

Draudimo grupės	Visuma, EUR		Pokytis, EUR	Santykinis pokytis, %
	2018-12-31	2017-12-31		
Gyvybės draudimas su dalyvavimu pelne	0	0	0	0,00%
Gyvybės draudimas, kai investavimo rizika tenka draudėjui	19.534.486	19.959.835	-425.349	-2,13%
Kitas gyvybės draudimas	0	0	0	0,00%
Sveikatos draudimas	0	0	0	0,00%
Iš viso gyvybės draudimas	19.534.486	19.959.835	-425.349	-2,13%

Tiksliausias įvertis apskaičiuojamas neatimant sumų, atgautinų pagal perdraudimo sutartis. Atgautina pagal perdraudimo sutartį suma lygi tiksliausiam įverčiui tikėtų būsimų mokėtinų perdraudikams ir atgautinų iš jų pinigų srautų dabartinei vertei. Atgautina pagal perdraudimo sutartį suma tikslinama atsižvelgiant į tikėtinus nuostolius dėl sandorio šalies įsipareigojimo nevykdymo (11 lentelė).

11 lentelė. Atgautinos iš perdraudikų sumos

Draudimo grupės	Atgautinos iš perdraudikų sumos, EUR		Pokytis, EUR	Santykinis pokytis, %
	2018-12-31	2017-12-31		
Gyvybės draudimas su dalyvavimu pelne	-18.776	-29.769	10.993	36,93%
Gyvybės draudimas, kai investavimo rizika tenka draudėjui	-58.012	-45.890	-12.122	-26,42%
Kitas gyvybės draudimas	-180	59	-239	-405,08%
Sveikatos draudimas	-53.692	-61.966	8.274	13,35%
Iš viso gyvybės draudimas	-130.660	-137.566	6.906,00	5,02%

D.3. KITI ĮSIPAREIGOJIMAI

Kiti finansiniai įsipareigojimai tiek Finansinėse ataskaitose, tiek sudarytose pagal Mokumas II, vertinami tikrąja verte, atėmus sandorio sudarymo išlaidas, o vėlesniais laikotarpiais yra vertinami amortizuota savikaina, naudojant palūkanų normos metodą. Bendrovė nutraukia finansinių įsipareigojimų pripažinimą tada, ir tik tada, kai Bendrovės įsipareigojimai yra įvykdyti, atšaukti arba baigiasi jų galiojimo laikas.

D.4. ALTERNATYVŪS VERTINIMO METODAI

Bendrovėje nėra taikomi alternatyvūs vertinimo metodai.

E. KAPITALO VALDYMAS

E.1. NUOSAVOS LĖŠOS

Bendrovės tinkamos nuosavos lėšos yra nuolat stebimos. Bendrovė jas apskaičiuoja kas ketvirtį vertinant mokumo kapitalo reikalavimą bei kas metus SRMV metu. SRMV metu Bendrovė prognozuoja nuosavas lėšas 3 (trims) metams į priekį, atsižvelgiant į prognozuojamą turtą ir įsipareigojimus. Bendrovės nuosavas lėšas sudaro šie elementai (**12 lentelė**):

- apmokėtas paprastasis akcinis kapitalas.
- suderinimo rezervas, kuris mažinamas numatomų išmokėti dividendų ir kitomis paskirstomomis sumomis.
- grynoji atidėtųjų mokesčių turto vertė.

12 lentelė. Bendrovės nuosavos lėšos

Elemento pavadinimas	2018.12.31			Iš viso
	1 lygis	2 lygis	3 lygis	
Apmokėtas akcinis kapitalas	4.057.576	-	-	4.057.576
Suderinimo rezervas	5.401.119	-	-	5.401.119
Atidėtųjų mokesčių turtas	-	-	4.585	4.585
Iš viso:	9.458.695	-	4.585	9.463.280

Elemento pavadinimas	2017.12.31			Iš viso
	1 lygis	2 lygis	3 lygis	
Apmokėtas akcinis kapitalas	4.057.576	-	-	4.057.576
Suderinimo rezervas	4.121.256	-	-	4.121.256
Atidėtųjų mokesčių turtas	-	-	4.497	4.497
Iš viso:	8.178.832	-	4.497	8.183.329

Bendrovės tinkamas nuosavas lėšas, kurios tenkina minimalų kapitalo reikalavimą 2018 m. gruodžio 31 d. sudaro 9.458.695 EUR ir yra priskiriamos 1 lygiui (99,95 proc.). Atitinkamai 2017 m. gruodžio 31 d. – 8.178.832 EUR (99,95 proc.).

Bendrovės tinkamas nuosavas lėšas 2018 m. gruodžio 31 d., kurios tenkina mokumo kapitalo reikalavimus sudaro 9.463.280 EUR ir yra priskiriamos: 1 lygiui – 9.458.695 EUR ir 3 lygiui – 4.585 EUR, atitinkamai 2017 m. pabaigai: 8.178.832 EUR ir 4.497 EUR.

Bendrovės akcinį kapitalą valdo vienintelis akcininkas, AB Šiaulių bankas, visos akcijos yra pilnai apmokėtos. Akcininkas neplanuoja išleisti naujų akcijų per trumpą ar vidutinės trukmės laikotarpį.

Žemiau esančioje **13 lentelėje** pateikiami suderinimo rezervo skirtumai finansinėse ataskaitose ir pagal Mokumas II parengtose ataskaitose.

Atidėtasis pelno mokesčio turtas yra pripažįstamas būsimų mokesčių tikslais, pažymint skirtumus (toliau laikinuosius skirtumus) tarp turimo turto apskaitinės vertės finansinėse ataskaitose ir jų atitinkamos mokestinės bazės ir pripažįstamas tik ta dalimi, kuri tikėtinai ateityje sumažins mokestinį pelną. Laikinosius skirtumus ir jiems tenkantį atidėtą pelno mokesčio turtą Bendrovė apskaičiavo nuo abejotinių skolų ir su atostogų ir pensijų rezervu susijusių mokesčių.

13 lentelė. Suderinimo rezervai

Straipsniai	2018.12.31	2017.12.31
Akcininkų nuosavybė, apskaičiuota finansinėse ataskaitose	7.843.480	8.141.255
Akcinis kapitalas	-4.057.576	-4.057.576
Atidėtojo pelno mokesčio turtas	-4.585	-4.497
Suderinimo rezervas prieš perskaičiavimą pagal Mokumas II	3.781.319	4.079.182
Turto vertinimo skirtumai finansinėse ataskaitose ir Mokumas II	-782.564	-873.713
Techninių atidėjinių vertinimo skirtumai finansinėse ataskaitose ir Mokumas II	2.402.364	1.415.787
Numatomi išmokėti dividendai	-	-500.000
Suderinimo rezervas Mokumas II ataskaitose	5.401.119	4.121.256

Nuosavų lėšų pokyčiai

Bendrovė per verslo planavimo laikotarpį prognozavo nuoseklų nuosavų lėšų didėjimą, t. y. nuoseklų turto ir įsipareigojimų didėjimą. 2019–2021 metais akcininkui išmokamų dividendų nenumatyta. Atsižvelgiant į prognozuotą turtą bei įsipareigojimus Bendrovė atliko savo rizikos ir mokumo vertinimą bei nustatė nuosavų lėšų dydžius 3 (trims) ateinantiems metams.

E.2. MOKUMO KAPITALO REIKALAVIMAS IR MINIMALAUS KAPITALO REIKALAVIMAS

Bendrovės mokumo kapitalo reikalavimas, rizikų kapitalo reikalavimai, minimalus kapitalo reikalavimas bei Bendrovės mokumo koeficientas 2017 ir 2018 m. gruodžio 31 d. ir jų tikėtini dydžiai iki 2021 m. gruodžio 31 d. kiekvienų metų pabaigai yra pateikti **14 lentelėje**. Bendrovė 2018 m. pabaigoje pakeitė mirtingumo prielaidas, kurias naudojo techninių atidėjinių, skirtų mokumui nustatyti, skaičiavimuose. Dėl mirtingumo prielaidų pakeitimo 2018 m. gruodžio 31 d. mokumo koeficientas padidėjo 79 proc.

14 lentelė. Kapitalo reikalavimai pagal rizikas: faktas 2017 – 2018 m. ir prognozės 2019 – 2021 m.

Rizika	Kapitalo reikalavimas 2017-12-31, faktas	Kapitalo reikalavimas 2018-12-31, faktas	Kapitalo reikalavimas 2019-12-31	Kapitalo reikalavimas 2020-12-31	Kapitalo reikalavimas 2021-12-31
Gyvybės draudimo rizika	1.815.647	957.696	1.230.547	1.535.529	2.038.058
Sveikatos rizika	2.996.993	2.741.887	4.108.772	5.471.823	6.922.215
Sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizika	155.469	211.691	94.359	100.761	108.045
Rinkos rizika	1.290.403	1.189.669	2.024.772	2.165.753	2.387.970
Diversifikavimas (-)	1.756.498	1.369.142	1.909.958	2.255.985	2.729.877
Operacinė rizika	233.542	225.163	289.507	354.688	430.275
Mokumo kapitalo reikalavimas (ORSA kapitalas)	4.735.557	3.956.965	5.838.000	7.372.568	9.156.685
Dividendų dydis	500.000	0	0	0	0
Nuosavas kapitalas	8.183.329	9.463.280	12.184.637	12.580.552	14.658.011
Minimalus kapitalo reikalavimas	3.700.000	3.700.000	3.700.000	3.700.000	3.700.000
Mokumo koeficientas	172,81%	239,16%	208,71%	170,64%	160,08%

Bendrovė mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti taiko Mokumas II standartinę formulę. Bendrovė netaiko visapusiško ir/ar dalinio vidaus modelio.

Minimaliam kapitalo reikalavimui apskaičiuoti naudojami dydžiai nurodyti 15 lentelėje.

15 lentelė. Dydžiai naudojami minimaliam kapitalo reikalavimui apskaičiuoti

Dydžiai	2018.12.31
Techniniai atidėjiniai, be rizikos maržos, susiję su gyvybės draudimo su teise dalytis pelną įsipareigojimų garantuojamomis išmokomis, atėmus sumas, atgautinas pagal perdraudimo sutartis, kai žemiausia riba lygi nuliui	7.736.362
Techniniai atidėjiniai, be rizikos maržos, susiję su gyvybės draudimo su teise dalytis pelną įsipareigojimų būsimomis savo nuožiūra planuojamomis išmokėti išmokomis, atėmus sumas, atgautinas pagal perdraudimo sutartis, kai žemiausia riba lygi nuliui	90.123
Techniniai atidėjiniai, be rizikos maržos, susiję su gyvybės draudimo, kurio išmokos susietos su indeksu ir investiciniais vienetais, įsipareigojimais, kurie susiję su tokiais draudimo įsipareigojimais, atėmus sumas, atgautinas pagal perdraudimo sutartis, kai žemiausia riba lygi nuliui	19.146.609
Techniniai atidėjiniai, be rizikos maržos, susiję su visais kitais gyvybės draudimo įsipareigojimais, atėmus sumas, atgautinas pagal perdraudimo sutartis, kai žemiausia riba lygi nuliui	-3.534.773
Visas rizikos kapitalas, kuris yra sutarčių rizikos kapitalo suma.	80.516.706

E.3. NUOSAVYBĖS VERTYBINIŲ POPIERIŲ RIZIKOS SUBMODULIO, PAGRĮSTO ĮSIPAREIGOJIMŲ TRUKME, TAIKYMAS APSKAIČIUOJANT MOKUMO KAPITALO REIKALAVIMĄ

Netaikytina, nes Bendrovė nevykdo Mokumas II direktyvos 304 straipsnyje nurodytų profesinių pensijų skyrimo veiklos ir išstarnauto laiko išmokų, mokamų sulaukus arba tikintis sulaukti pensinio amžiaus, mokėjimo veiklos.

E4. STANDARTINĖS FORMULĖS IR BET KOKIŲ TAIKOMŲ VIDAUS MODELIŲ SKIRTUMAI

Netaikytina. Bendrovė mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti taiko Mokumas II standartinę formulę. Bendrovė netaiko visapusiško ir/ar dalinio vidaus modelio.

E.5. MINIMALAUS KAPITALO REIKALAVIMO NESILAIKYMAS IR MOKUMO KAPITALO REIKALAVIMO NESILAIKYMAS

Bendrovė nuo Mokumas II įsigaliojimo dienos tenkina minimalaus bei mokumo kapitalo reikalavimus. Bendrovė per verslo planavimo laikotarpį nemato rizikų, kad gali būti nesilaikoma Bendrovės minimalaus kapitalo reikalavimo ar mokumo kapitalo reikalavimo.